

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 10.3.2014
COM(2014) 157 final

2014/0087 (NLE)

Предложение за

РЕШЕНИЕ НА СЪВЕТА

**за подписване от името на Европейския съюз и временно прилагане на
Споразумението за асоцииране между Европейския съюз и Европейската общност
за атомна енергия и техните държави членки, от една страна, и Република
Молдова, от друга страна**

ОБЯСНИТЕЛЕН МЕМОРАНДУМ

1. КОНТЕКСТ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО/ИСТОРИЯ НА ДОСИЕТО

Приложеното предложение представлява правният инструмент, с който се разрешава подписването и временното прилагане на Споразумението за асоцииране между Европейския съюз и Европейската общност за атомна енергия и техните държави членки, от една страна, и Република Молдова, от друга страна.

Тъй като Европейската общност за атомна енергия (ЕОАЕ) е страна по Споразумението, за подписването и сключването на това споразумение от Комисията от името на ЕОАЕ се прилага отделна процедура.

Отношенията между Европейския съюз (ЕС) и Република Молдова понастоящем се основават на Споразумението за партньорство и сътрудничество, което влезе в сила през юли 1998 г. Преговорите по широкообхватното и амбициозно Споразумение за асоцииране между ЕС и Република Молдова започнаха през януари 2010 г. През януари 2012 г. ЕС и Република Молдова започнаха също преговори по частта за задълбочена и всеобхватна зона за свободна търговия (ЗВЗСТ) като основен елемент на Споразумението за асоцииране.

Споразумението за асоцииране има за цел да ускори задълбочаването на политическите и икономическите отношения между Република Молдова и ЕС, както и да спомогне за постепенното икономическо интегриране на Република Молдова с вътрешния пазар на ЕС в определени области, *inter alia* чрез ЗВЗСТ, като неразделна част от Споразумението.

Споразумението е конкретен начин за оползотворяване на динамиката в отношенията между ЕС и Молдова с акцент върху подкрепата за основните реформи, върху икономическото възстановяване и растежа, върху управлението и върху сътрудничеството в различни сектори. Споразумението представлява също така програма за реформи за Република Молдова, която се основава на всеобхватна програма за сближаване на законодателството на Република Молдова с нормите и стандартите на ЕС и към която всички партньори на Република Молдова се приканват да се присъединят, както и да насочват своята помощ съобразно нея. Бъдещата помощ от ЕС за Република Молдова е свързана с програмата за реформи, тъй като програмата произтича от Споразумението. С оглед на подготовката и улесняването на прилагането на Споразумението за асоцииране бе подготвена програма за асоцииране.

След 15-тото пленарно заседание през март 2013 г. и 7-ия кръг относно ЗВЗСТ през юни 2013 г. ЕС и Република Молдова приключиха преговорите по Споразумението за асоцииране. На 29 ноември 2013 г. Европейският съюз и Република Молдова парафираха текста на Споразумението за асоцииране, включително частта за ЗВЗСТ.

В съответствие с член 465 от Споразумението за асоцииране се предвижда временно прилагане на части от Споразумението. Временното прилагане се предвижда с оглед на запазването на равновесието между взаимните икономически интереси и общите ценности и на общата воля на ЕС и Република Молдова да започнат да прилагат и изпълняват допустимите части от Споразумението, за да се отбележи ранен напредък в реформите по специфични за секторите въпроси преди сключването на Споразумението.

2. РЕЗУЛТАТИ ОТ ПРЕГОВОРИТЕ

На всички етапи от преговорите Съветът бе информиран редовно и с него се провеждаха консултации в рамките на съответните работни групи на Съвета, по-специално в рамките на работна група „Източна Европа и Централна Азия“ и на комитет „Търговска политика“. Комисията счита, че целите, определени от Съвета в указанията за водене на преговори, са постигнати и че проектът на споразумението за асоцииране е приемлив за Съюза.

Окончателното съдържание на Споразумението за асоцииране може да се обобщи, както следва:

Със Споразумението се създава асоцииране между Съюза и неговите държави членки, от една страна, и Република Молдова, от друга страна. То представлява нов етап в развитието на договорните отношения между ЕС и Молдова, чиято цел са политическото асоцииране и икономическата интеграция, като се предвижда възможност за по-нататъшното им постепенно развитие.

Цялостната цел на асоциирането е съсредоточена върху насърчаването на постепенното сближаване между страните въз основа на общи ценности, укрепването на рамката за засилен политически диалог, подкрепата, опазването и укрепването на мира и стабилността както в регионално, така и в международно измерение, създаването на условия за по-добри икономически и търговски отношения, водещи до постепенното икономическо интегриране на Република Молдова с вътрешния пазар на ЕС в определени области, засилването на сътрудничеството в областта на правосъдието, свободата и сигурността с цел укрепване на върховенството на закона и зачитането на правата на човека и основните свободи, както и създаването на условия за все по-тясно сътрудничество в други сфери от взаимен интерес.

Общите принципи на Споразумението включват специален набор от „съществени елементи“, нарушаването на които от една от страните може да доведе до специални мерки по силата на Споразумението, включително до спирането на права и задължения. Тези елементи са: зачитане на демократичните принципи, правата на човека и основните свободи, определени в съответните международни инструменти; зачитане на върховенството на закона; и борба с разпространението на оръжия за масово унищожение, свързаните с тях материали и средствата за доставянето им.

Други *обща принципи* на Споразумението се отнасят до принципите на свободната пазарна икономика, доброто управление, борбата с корупцията, борбата с транснационалната организирана престъпност и тероризма, насърчаването на устойчивото развитие и ефективното многостранно сътрудничество.

В Споразумението се определят целите на засиления *политически диалог* за насърчаване на постепенното сближаване по въпросите в областта на външната политика и сигурността. Споразумението предвижда провеждането на диалог и сътрудничество в областта на вътрешните реформи въз основа на общите принципи, определени от страните. Съществуват и разпоредби за засилен диалог и сътрудничество в областта на външната политика и политиката на сигурност, включително общата политика за сигурност и отбрана, с цел насърчаване на мира и международното правосъдие чрез прилагане на Римския статут на Международния наказателен съд, и за съвместни усилия за борба с тероризма, неразпространение на оръжия, разоръжаване и контрол над въоръженията. Освен това в Споразумението отново се заявява ангажиментът на страните за намиране на устойчиво решение на Приднестровския

въпрос при пълно зачитане на суверенитета и териториалната цялост на Република Молдова, както и за съвместно улесняване на възстановяването след конфликти.

В сферата на *правосъдието, свободата и сигурността* в Споразумението се отделя специално внимание на върховенството на закона и на ефективното функциониране на институциите в областта на правоприлагането и на правораздаването. Със Споразумението се установява рамката за сътрудничество в областта на миграцията, убежището и управлението на границите, в областта на защитата на личните данни, борбата с изпирането на пари и тероризма и в областта на борбата с наркотиците. Споразумението съдържа разпоредби относно движението на хора, включително относно обратното приемане на лица, относно визовите облекчения и постепенното своеременно преминаване към безвизов режим (ако са налице съответните условия за добре управлявана и сигурна мобилност). Обхванати са също ангажиментът за борба с престъпността, корупцията и други незаконни дейности и за по-нататъшното развитие на съдебното сътрудничество по гражданскоправни и наказателноправни въпроси, като по този начин се използват в пълна степен съответните международни и двустранни инструменти.

В Споразумението за асоцииране е предвидено и сътрудничество в многобройни сектори с акцент върху подкрепата за основни реформи, икономическото възстановяване и растежа, управлението и секторното сътрудничество в 28 сфери, като реформата на публичната администрация, управлението на публичните финанси, енергетиката, транспорта, опазването и подпомагането на околната среда, сътрудничеството в областта на промишлеността и на малките и средните предприятия, социалните политики, защитата на потребителите, земеделието и развитието на селските райони, трансграничното и регионалното сътрудничество, образованието, обучението, сътрудничеството в областта на публичната администрация, младежта и културното сътрудничество. Във всички тези области засиленото сътрудничество започва въз основа на съществуващите рамки, както двустранни, така и многостранни, с цел провеждане на по-систематичен диалог и обмен на информация и добри практики. От ключово значение за свързаните със секторното сътрудничество части от Споразумението е подробната програма за постепенно сближаване, изложена в приложенията към Споразумението. Специални графици за сближаването и прилагането от Република Молдова на избрани части от достиженията на правото на ЕС ще осигурят база за постоянно сътрудничество и ще представляват основата за програмата на Република Молдова за вътрешни реформи и модернизация.

Споразумението включва актуализирана институционална рамка, която обхваща форумите за сътрудничество и диалог. Предвидени са специални правомощия за вземане на решения от Съвет за асоцииране и — чрез делегиране — от Комитет за асоцииране, който може да заседава в специален състав, когато разглежда въпроси, свързани с търговията. Предвидени са и форуми за гражданското общество и за парламентарно сътрудничество. В Споразумението са включени също разпоредби за осъществяване на контрол, за сближаване, за изпълнение на задълженията и за уреждане на спорове (с отделни разпоредби за свързаните с търговията въпроси).

Що се отнася до частта от Споразумението, свързана с ЗВЗСТ, Комисията постигна поставените в указанията за водене на преговори цели да се премахнат митата при внос за почти цялата търговия, като същевременно се предвиди стабилна уредба със задължителна сила, с която се забраняват всички произволни ограничителни за търговията мерки, в това число митата при износ и количествените ограничения за износа. ЗВЗСТ предвижда специални разпоредби, обвързани със срокове, за чувствителните продукти и въпроси, особено чрез преходни периоди, избрани тарифни

квоти и механизма за борба със заобикалянето на мерки за чувствителните селскостопански продукти.

По отношение на техническите пречки пред търговията Република Молдова постепенно ще адаптира своите технически регламенти и стандарти съобразно тези на ЕС. Преговорите за споразумение за оценка на съответствието и приемане на промишлени продукти (СОСП) ще гарантират, че в определени сектори молдовското законодателство и системи за надзор на пазара ще бъдат синхронизирани с тези на ЕС, така че търговията между страните да може да се извършва при същите условия, както между държавите — членки на ЕС.

Що се отнася до търговията с животни, растения и продукти от тях, ЗВЗСТ ще предвижда привеждането на законодателството на Молдова в областта на санитарните и фитосанитарните мерки (СФС) и на хуманното отношение към животните в съответствие със законодателството на ЕС относно СФС и хуманното отношение към животните, което впоследствие ще доведе до допълнително улесняване на търговията. ЗВЗСТ ще осигури създаването на механизъм за бързи консултации с цел разрешаване на свързаните със СФС търговски проблеми, включително специална система за бързо предупреждение и система за ранно предупреждение за извънредни ситуации, свързани с ветеринарните и фитосанитарните въпроси.

Въз основа на сегашното сътрудничество по митническите въпроси с Протокола относно административната взаимопомощ по митническите въпроси се предоставя постабилна правна уредба за осигуряване на правилното прилагане на митническото законодателство и на борбата с митническите измами.

По отношение на установяването ЗВЗСТ предвижда за дружествата национално третиране и режим на най-облагодетелствана нация, при спазване на ограничени резерви. Що се отнася до търговията с услуги, ЗВЗСТ предвижда широк достъп до пазара, както и възможността за допълнително либерализиране на достъпа до пазара, включително вследствие на сближаване от страна на Република Молдова с достиженията на правото на ЕС в областта на финансовите услуги, телекомуникациите/електронната търговия, пощенските и куриерските услуги и услугите за международен морски транспорт.

ЗВЗСТ ще осигурява висока степен на закрила за всички селскостопански географски означения на ЕС, не само за тези, отнасящи се до вината и спиртните напитки, както и за всички нови продукти, добавяни в списъка на защитените географски означения. Споразумението включва разпоредбите на Споразумението между ЕС и Република Молдова относно географските означения, което влезе в сила на 1 април 2013 г., включително приложенията към него. То предвижда механизъм, позволяващ да се осигури пълна закрила на новите означения, които могат да бъдат добавени към Споразумението относно географските означения преди влизането в сила на Споразумението за асоцииране. Освен това в частта за ЗВЗСТ са включени разпоредби относно авторското право, промишлените дизайни (включително нерегистрираните такива) и патентите, с които се допълва и актуализира Споразумението за свързаните с търговията аспекти на правата върху интелектуалната собственост (TRIPS), като се включват и разпоредби за осъществяване на правата върху интелектуална собственост въз основа на вътрешните норми на ЕС.

Що се отнася до интеграцията на пазарите на обществени поръчки, ЗВЗСТ ще позволи достъп на Република Молдова, която не членува в ЕИП, до пазара на ЕС на обществени поръчки след период на преход, през който Република Молдова ще сближи своето законодателство с настоящото и бъдещото законодателство на ЕС относно

обществените поръчки. Допълнителен достъп до пазара на обществени поръчки на ЕС за офертите под праговите стойности може да бъде обсъден, след като сближаването приключи успешно. В резултат на това доставчиците на стоки и услуги ще имат взаимен пазарен достъп до пазарите на обществени поръчки, с изключение на тези в сектора на отбраната.

Чрез ЗВЗСТ Република Молдова ще гарантира прилагането на всеобхватни закони за защита на конкуренцията, ще осигури ефективното прилагане на принципите на лоялна конкуренция и ще наложи тези закони за защита на конкуренцията на държавните монополи, държавните предприятия или предприятията, на които са предоставени специални или изключителни права.

Разделът относно субсидиите е от особено значение, тъй като в него се съдържа ангажимент от страна на Република Молдова да въведе вътрешна система за контрол на държавните помощи, подобна на съществуващата в ЕС, и да създаде функционално независим орган, отговорен за контрола върху държавните помощи.

По отношение на свързаните с търговията енергийни въпроси ЗВЗСТ въвежда задължителни разпоредби относно ценообразуването, включително забрана за двойно ценообразуване, относно непрекъснатия транзитен пренос на енергийни стоки, за да се гарантира сигурността на доставките, относно независимостта на регулаторните органи в областта на енергетиката и с цел да се изясни връзката със задълженията на Молдова по Договора за създаване на Енергийна общност.

Предвидени са ангажименти за полагане на усилия за постигане на устойчиво развитие в търговията и за спазване на многостранните ангажименти в това отношение, като същевременно се гарантира правото на регулиране на собствените равнища на вътрешна защита в областта на околната среда и трудовата заетост. ЗВЗСТ включва ангажимент за въздържане от отказ или от дерогация от тези стандарти по начин, който засяга търговията или инвестициите между страните.

Ефективните процедури за уреждане на спорове по модела на Договореността относно правилата и процедурите за уреждане на спорове в СТО ще способстват за по-бързото разрешаване на двустранните търговски спорове, включително като се позволи на засегнатата страна да налага пропорционални санкции, с още по-бързи процедури за неотложните спорове по свързани с търговията енергийни въпроси.

Договорени са и специфични разпоредби относно прозрачността и диалога с гражданското общество и заинтересованите страни, за да може процесът на създаване на политики в областите, свързани с търговията, да бъде основан на консултации, отворен и предсказуем. Освен това ЗВЗСТ съдържа норми за улесняване на провеждането и оценката на процесите на сближаване в областите, свързани с търговията.

По-тясната икономическа интеграция на Република Молдова с ЕС чрез ЗВЗСТ ще бъде мощен стимул за икономическия растеж на страната. Като централен елемент на Споразумението за асоцииране ЗВЗСТ ще създаде възможности за бизнес както в ЕС, така и в Република Молдова и ще насърчи истинската икономическа модернизация и интеграция с ЕС. Резултат от този процес следва да бъдат по-високите стандарти за продуктите, по-добрите услуги за гражданите и преди всичко способността на Република Молдова да се конкурира ефективно на международните пазари.

3. ПРАВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО

От страна на Съюза правното основание за подписването и временното прилагане на Споразумението е член 217, във връзка с член 218, параграф 5 и член 218, параграф 8, втора алинея, както и член 218, параграф 7 от ДФЕС. За Европейската общност за атомна енергия се прилага отделен правен инструмент.

Приложеното предложение представлява правният инструмент за подписването и временното прилагане на Споразумението за асоцииране.

Като се имат предвид изложените по-горе резултати от преговорите, Комисията предлага Съветът да реши, че Споразумението за асоцииране между Европейския съюз и Европейската общност за атомна енергия и техните държави членки, от една страна, и Република Молдова, от друга страна, следва да бъде подписано от името на Съюза, и да определи лицето(ата), надлежно упълномощено(и) да подпише(ат) от името на Съюза.

В предложението се предвижда части от Споразумението да се прилагат временно от Съюза, без да се засяга разпределението на правомощията в съответствие с Договорите.

Фактът, че Комисията представя своето предложение като споразумение между Съюза и неговите държави членки и Република Молдова, се дължи на създаването на това споразумение съгласно разпоредбите на Договора преди влизането в сила на Договора от Лисабон.

Предложение за

РЕШЕНИЕ НА СЪВЕТА

за подписване от името на Европейския съюз и временно прилагане на Споразумението за асоцииране между Европейския съюз и Европейската общност за атомна енергия и техните държави членки, от една страна, и Република Молдова, от друга страна

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 217, във връзка с член 218, параграф 5 и член 218, параграф 8, втора алинея, както и член 218, параграф 7 от него,

като взе предвид предложението на Европейската комисия,

като има предвид, че:

- (1) На 15 юни 2009 г. Съветът упълномощи Комисията да започне преговори с Република Молдова за сключване на ново споразумение между Европейския съюз и Република Молдова, което да замени Споразумението за партньорство и сътрудничество.
- (2) Като се отчитат тесните исторически отношения и все по-близките връзки между страните, както и желанието им да укрепят и разширят отношенията си по един амбициозен и новаторски начин, преговорите по Споразумението за асоцииране приключиха успешно с парафирането му на 29 ноември 2013 г.
- (3) Поради това Споразумението следва да бъде подписано от името на Съюза и да се прилага временно в съответствие с член 465 от него до сключването му на по-късна дата.
- (4) В член 465 от Споразумението се предвижда Споразумението да се прилага временно преди влизането му в сила.
- (5) Съгласно член 218, параграф 7 от Договора за функционирането на Европейския съюз е целесъобразно Съветът да упълномощи Комисията да одобри измененията, които предстои да бъдат приети от Подкомитета по географските означения в съответствие с член 306 от Споразумението.
- (6) Целесъобразно е да бъдат установени съответните процедури за закрила на защитените по силата на Споразумението географски означения.
- (7) Споразумението не се тълкува като предоставящо права или налагащо задължения, на които може да бъде направено пряко позоваване в съдилищата на Съюза или на държава членка,

ПРИЕ НАСТОЯЩОТО РЕШЕНИЕ:

Член 1

Подписването на Споразумението за асоцииране между Европейския съюз и Европейската общност за атомна енергия и техните държави членки, от една страна, и Република Молдова, от друга страна (наричано по-нататък „Споразумението“), се одобрява от името на Съюза при условие на сключването на посоченото споразумение.

Текстът на Споразумението, което ще бъде подписано, е приложен към настоящото решение.

Член 2

Генералният секретариат на Съвета изготвя акта за предоставяне на пълномощия за подписване на Споразумението, при условие че то бъде сключено, на лицето(ата), посочено(и) от преговарящия по Споразумението.

Член 3

1. До момента на влизане в сила на Споразумението, в съответствие с член 465 от него и при условие че са направени предвидените в посочения член нотификации, следните части от Споразумението се прилагат временно между Съюза и Република Молдова:

- член 1;
- дял I;
- дял II;
- дял III: членове 12—18;
- дял IV: глави 1, 3, 5, 9, 12, 13, глава 14 (с изключение на член 77 (девето тире)), глави 15, 16, 17, 26 и 28, както и членове 37, 46, 57, 102 и 116;
- дял V;
- дял VI;
- дял VII: с изключение на член 456, параграф 1, доколкото разпоредбите на този дял са ограничени до целта да се осигури временното прилагане на настоящото споразумение, определено в настоящия параграф;
- приложения I—XIII, приложения XV—XXXIV и XXXV, както и протоколи I—IV.

2. Датата, от която Споразумението се прилага временно, ще бъде публикувана в *Официален вестник на Европейския съюз* от Генералния секретариат на Съвета.

Член 4

За целите на прилагането на член 306 от Споразумението измененията на Споразумението, внесени с решения на Подкомитета по географските означения, се одобряват от Комисията от името на Съюза. Когато заинтересованите страни не могат да постигнат съгласие след представени възражения във връзка с дадено географско означение, Комисията приема позиция по този въпрос въз основа на процедурата, установена в член 57, параграф 2 от Регламент (ЕС) № 1151/2012 на Европейския

парламент и на Съвета от 21 ноември 2012 г. относно схемите за качество на селскостопанските продукти и храни¹.

Член 5

1. Наименование, защитено съгласно подраздел 3 „Географски означения“ от глава 9 от дял V от Споразумението, може да бъде използвано от всеки оператор, предлагащ на пазара селскостопански продукти, хранителни продукти, вина, ароматизирани вина или спиртни напитки, които отговарят на съответната спецификация.

2. В съответствие с член 301 от Споразумението държавите членки и институциите на Съюза прилагат предвидената в членове 297—300 от Споразумението закрила, включително по искане на заинтересована страна.

Член 6

Споразумението не се тълкува като предоставящо права или налагащо задължения, на които може да бъде направено пряко позоваване в съдилищата на Съюза или на държава членка.

Член 7

Настоящото решение влиза в сила в деня след приемането му.

Съставено в Брюксел на [...] година.

За Съвета
Председател

¹ ОВ L 343, 14.12.2012 г., стр. 1.